

med Sikkerhed at kunne berygte strax vilde blive forsøgt, saasnart Loven kom ud, hvis man ikke havde en udtrykkelig Bestemmelse derimod. — § 9 i Udvalgets Udkast gjengiver Regjeringsudkastets § 3, idet den indeholder den almindelige Regel, at Personer eller Selskaber, der inden Lovens Udgivelse have drevet Næring som Pantelaanere, skulle kunne faae den til Næringens Fortsættelse fornødne Bevilling uden Betaling; men Udvalget har dog derhos meent, at den Omstændighed, at Noget inden Lovens Udkommen havde drevet Pantelaanernæring, ikke burde berettigge ham til at opnaae Bevilling dertil, naar han var i noget af de Tilfælde, under hvilke ifølge § 1 Bevillingen burde nægtes ham, og Udvalget har derfor foreslaaet et Tillæg, der gaaer ud paa at udtrykke dette. Udvalget har tillige indsat de Ord: „med eller uden Borgerskab eller Næringsbeviis“, fordi det har bragt i Erfaring, at der for Tiden er nogle enkelte Pantelaanere, som have benyttet sig af Næringslovens § 3 til at erhverve sig Borgerskab eller Næringsbeviis paa denne Industrigreen, uden at de egentligt behøvede det. Man har formeent, at den Omstændighed, at de saaledes have gjort, hvad der ikke var nødvendigt ifølge Lovgivningen, ikke nu burde sætte dem i nogen særlig privilegeret exceptionel Stilling. Slutningen af Paragraphen indeholder kun en Straffebestemmelse, der formeentligt ikke behøver nogen nærmere Motivering. — Med disse Bemærkninger skal jeg saaledes anbefale Udvalgets Forslag til det høie Things Billigelse.

Tobiesen: Thinget vil allerede af det fremsatte Endringsforslag have seet, at jeg ikke har kunnet overbede mig om, at den af Udvalget foreslaaede § 4 virkelig vil virke gavnligt. Den ærede Ordfører har allerede udtalt Tvivl derom, og jeg skal tillade mig yderligere at godtgjøre dette. Den ærede Ordfører hittede ganske nylig, at efterat Lagerlovgivningen, i alt Fald den ældre Lovgivning derom, er bleven ophævet, var der opvoget en Mængde Pantelaanerforretninger ved Siden af den privilegerede Laaneanstalt, nemlig Assistentshuset, og at disse mange mindre Forretninger levede godt og gavede et rigeligt Udbytte ved Siden af den gamle

Institution. Dette forekommer mig meget slaaende at godtgjøre, at det ikke nytter at fastsætte Renten; thi, hvis den Deel af Befolkningen, som man navnlig vil beskytte, virkelig satte Priis paa at kunne faae rimelige Laan til rimelige Renter, og paa at kunne være sikker paa at faae sine Gjenstande tilbage, saa vilde den jo henvende sig til Assistentshuset, der har en saadan fast Rente og overfluelige Forhold i det Hele taget, og som giver al den Garanti, der i saa Henseende kunde ønskes, men naar disse 177 Pantelaanerforretninger have kunnet voxer op ved Siden af Assistentshuset, uagtet de tage højere Renter, saa maa det være et slaaende Beviis for, at det er ikke Hensynet til at kunne sikke sig en lav bestemt Rente, der leder den fattige Befolkning. Hvis man altsaa vil fastslaae en bestemt Rente, saa er dette Noget, der ingenlunde vil forhindre, at Mange af dem, som man saaledes vil hjælpe paa, ville laane i Smug paa deres Pantler eller ville assistere Pantelaanerne i at omgaae Loven, og man maa huske paa, at her er Tale om en Lov, hvis Omgaaelse det er meget vanskeligt at forhindre; thi næsten alle Laan modtages jo under fire Dine. Det vil derfor være yderst vanskeligt at træffe Bestemmelser, der kunne ramme Vedkommende, som omgaae Loven. Det forekommer mig i det Hele taget, at man maa være kommen bort fra; at Staten skal beskytte den Private undtagen netop i saadanne Tilfælde, hvor han let kan komme galt afsted paa Grund af Uvidenhed eller Uagtsomhed. Naar der derimod er Tale om Handlinger, der udgaae af Vedkommendes egen frie Villie, naar han af sin frie Villie henvender sig til en Mand, der vil laane ham Penge paa visse Betingelser, saa nytter det ikke, at Staten her vil fastsætte Betingelser; thi Vedkommende vil altid selv bedst vide, om det er i hans Interesse at modtage Laanet paa disse Betingelser eller ikke, og Laangiveren vil selvfølgelig holde paa sine Betingelser eller, hvis disse forbydes, stille andre Betingelser, som den, der trænger til Laanet, er nødt til at indlade sig paa. Der er ogsaa en anden Omstændighed, som maa fremhæves. Hvis den, der yder Laan paa Pant, ikke fremdeles vil yde Laanet mod den bestemte Rente, der maatte